

Сайтът **desebg.com** представя в своята електронна библиотека книгата, която разкри, че преди краха през 1989 г. комунистическото управление в България е изпаднало в неплатежоспособност два пъти – през 1960 г. и през 1977 г.

Така в печалната история на комунизма България става първата държавна от бившия Източен блок, която фалира 16 години, след като съветските войски окупира страната и дават възможност на комунистическата партия да вземе властта с преврат.

Благодарение на „**Тайните фалити на комунизма**” на разследващия журналист Христо Христов онези, които се интересуват от истината за икономическата политика и резултати от 45-годишното управление на България от БКП разполагат с алтернатива, различна от упоритите опити на някои професионални историци да представят този период от историята на страната в приемлив за по-лековерните хора образ, спестявайки основни факти, свързани с икономическата несъстоятелност и тайни банкрути на комунистическата власт.

Припомнянето на издадената през 2007 г. документална книга е актуално на публикуваните на **desebg.com** [стенограми на пленума на ЦК на БКП](#) за предложенията Българи да се слее със СССР през 1963 г. и 1973 г. и [пореаницата за тайната продажба на златния резерв](#) от Живков при първия фалит през 1960 г.

Предлаганият текст е част от предговора на Христо Христов в книгата.

Лекарство срещу най-голямата илюзия на комунизма

Написано от Държавна сигурност.com
Неделя, 10 Юни 2012 18:24

Преди няколко години беше публикувано международно изследване, в което освен глобалните промени в света се отчиташе и тенденция за засилваща се носталгия по комунизма в бившите социалистически страни. Явлението за България беше отразено със сериозни проценти.

:

Подобна картина едва ли може да учуди по-запознатите с процеса на промените в посткомунистическите страни. Някои от по-крайно настроените дори биха казали, че комунизмът никога не си тръгвал напълно от тези земи, откакто през есента на 1944 г. съветската армия идва тук като „освободител”. Той е останал не само със символите си, които срещаме навсякъде, но и в начина на поведение и мислене, дори като рефлекс в някои решения на политическото управление.

Онзи образ от гладната зима на Луканов през 1990 г., когато комунизмът загуби измамния си ореол на обществено-политически стой, който 70 години по-рано щедро обещаваще на масите равноправие, благоденствие и по-добър живот, превъзхождащ този на Запад, е забравен. Както става обикновено, спомените от ужасяващата гледка на празните магазини, опашките, сивотата и втръснатите обещания на партийните демагози избледняват с годините. Но в България се наблюдава и друга тенденция – старателното фалшифициране на истинския образ и подмяната му с по-приемлива опаковка.

Далеч съм от мисълта, че всички неуспехи трябва и могат да се обяснят с миналото, но безспорно тежкото наследство на комунизма определя изходните позиции на България в променения свят и оказва негативно влияние върху формирането на политиката през годините на прехода.

Документална книга „Тайните фалити на комунизма” е написана като лекарство срещу най-голямата илюзия на системата, а именно, че животът през тази епоха е бил евтин, хората са просперирали, а властта е управлява добре и за благото на нацията. Тази заблуда продължава да живее вече доста дълго след като комунистическата система рухна в историята, оставяйки сметката ѝ да бъде плащана от милиони българи. Дори и днес, повече от две десетилетия след смяната на обществено-политическия строй, ние не знаем точните цифри в тази сметка. Вместо това чуваме, че при Живков се е живееело много по-добре и че демокрацията е виновна за всичко.

В основата на книгата е един уникален архив – този на следствено дело №4/1990 г.,

придобило публичност като делото за икономическата катастрофа. То е най-мощното разследване на прокуратурата след 10 ноември и е концентрирано в близо 1200 тома огромен брой поверителни и секретни документи за икономиката по време на комунизма, голяма част от които до момента не са огласявани и са известни само на ограничен кръг служебни лица. От изключителна важност са множеството документи от поверителния архив на БНБ и на Българската външнотърговска банка, материали на Политбюро и на Министерския съвет, на Министерството на финансите, на МВР, на Министерството на външната търговия и други важни държавни институции, съхранили реалните параметри на икономиката в периода от края на 50-те години до 1990. Тук са и ревизионните актове на Българската външнотърговска банка, Министерството на външноикономическите връзки, "Кинтекс", както и много справки и доклади на Комитета за държавен и народен контрол.

И докато голяма част от партийните и правителствените решения могат да бъдат открити и в Централния държавен архив, то останалите материали са или старателно заключени в труднодостъпни архиви, или са се погрижили изобщо да изчезнат.

Наред с тази безценна документация по дело №4/1990 г. онова, което действително не може да бъде намерено в нито един друг архив, са показанията на висшето партийно и държавно ръководство, на банковия и на стопанския елит. Показанията на Тодор Живков, министър-председателите Станко Тодоров, Гриша Филипов, Георги Атанасов, десетки членове на Политбюро на ЦК на БКП и на Секретариата, министри, председателите на БНБ и БВТБ, ръководителите на ключови стопански обединения. Както читателят сам ще се увери, тези протоколи представляват автентичния разказ на онези, които са управлявали системата до срутването ѝ и който българското общество не чу ясно от тях след промените.

Определям тези показания като автентични, защото те са дадени под клетва и тяхната достоверност е потвърдена с подписите им. Най-шокиращото е, че за разлика от по-късно написаните спомени и мемоари, както и от публичните си изяви партийните и държавните ръководители не само признават несъстоятелността на комунизма като обществено-политическа система, но назовават и причините за банкрута на политиката на БКП в икономиката, както и конкретните грешки.

Събраните архивни материали и дадените показания представляват изключително ценен източник за съставянето на истинската история на България през тази толкова оспорвана епоха.

Бихме били невежи и исторически късогледни, ако едни от най-важните и най-секретни документи на самата система заедно с неподправените разкази и признания на комунистическите лидери останат затворени в кориците на едно следствено дело, без да станат обществено достояние и да бъдат осмислени. Затова и настоящият опит е с тяхното изследване да се запълнят много от празнините в близката ни история, а на мястото на някои битуващи митове за икономическите „завоевания“ на българския комунизъм да бъдат поставени точните документални факти. В тази връзка архивът на дело №4 дава много ясна представа не само за общата политика, а и за истинското състояние на такива отрасли като селското стопанство, електрониката, оръжейно-промишления комплекс и търговията с оръжие, на тежкото машиностроене.

По този начин българите ще могат да научат подробности не само за натрупването на външния дълг, който беше обект на обществен интерес в началото на промените и на специална проверка от парламентарна комисия в Народното събрание, но и за нови факти за вътрешния дълг и за изхарчването на стратегическия валутен резерв.

Не на последно място могат да се направят два много важни извода. Първият е свързан с един неизвестен до 2007 г. исторически факт за първия фалит на комунистическото управление през 1960 г. Причините са в икономическата и кредитната политика, която БКП води тогава. Именно неплатежоспособността на управлението принуждава лидера на БКП Тодор Живков да спасява собствената си банкрутирала власт с тайната продажба на българския златен резерв на Съветския съюз, тъй като по това време режимът има значителни външни дългове точно към СССР.

Тези събития имат пряка връзка и хвърлят нова светлина върху предложението на Живков до Хрушчов през 1963 г. България да стане 16-та съветска република. Защото унизителното за българската нация предложение е продиктувано от чисто икономически причини и не е обвързано с идеологически мотиви, какъвто емоционален прочит се правеше в началото на промените.

Вторият извод, който новите документи позволяват да се направи е, че третият банкрут на БКП не следва да се смятат началото на 1990 г., когато тогавашният премиер Андрей Луканов налага едностранно мораториум върху обслужването на външния дълг, а много по-рано – есента на 1987 г. Тогавашната малцина от висшите партийни и държавни ръководители са наясно, че по-нататък живот на комунизма в България се вдъхва единствено и само чрез външни кредити от западни банки.

Лекарство срещу най-голямата илюзия на комунизма

Написано от Държавна сигурност.com
Неделя, 10 Юни 2012 18:24

Опитите да се обясни, че разпадането на Източния блок и на СИВ са причината за българския фалит, са несъстоятелни и се опровергават от новоразкритите документи. Те показват, че икономическият банкрут на управлението на БКП значително предшества политическия и не е бил зависим от падането на Берлинската стена и последвалите политически събития в социалистическия лагер.

„Тайните фалити на комунизма”, Христо Христов, изд. „Сиела”, 2007 г., 375 страници.